

Paul Cohen maakt documentaire over Stefan Lorant

Een leven in beelden

NFF
Festivalavond
sept. '97

Het verhaal van de film doet denken aan dat van FORREST GUMP. Dezelfde man die na haar eerste screen-test tegen Marlene Dietrich zegt dat 'ze beter kinderen kan gaan baren', eet jaren later steak and kidney pie met Winston Churchill. Maar de film STEFAN LORANT, MAN IN PICTURES gaat, in tegenstelling tot eerdergenoemde Amerikaanse kassakraker, in op het leven van een bestaand persoon. De 96-jarige Stefan Lorant, uitvinder van het fotobeeldverhaal.

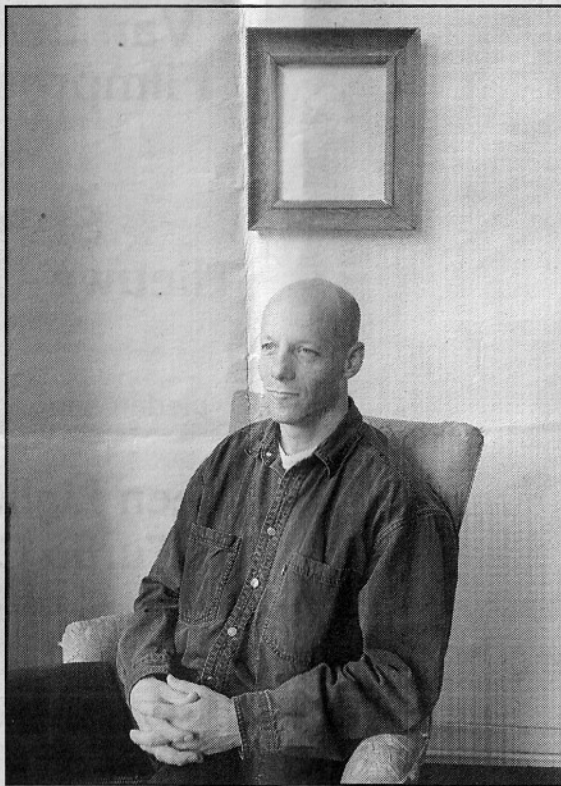

foto felix Kalkman

Nadat Lorant in de jaren twintig een carrière als regisseur inruilde voor die van bladenmaker, maakte hij naam met een totaal vernieuwende kijk op opmaak en indeling van geïllustreerde tijdschriften. Met oog voor wat de massa wilde zien, hielp hij - met medewerking van de beste fotografen van zijn tijd - bladen aan een miljoenenpubliek. Eerst in Duitsland en daarna in Engeland. Zijn werk hielp hem tot in de hoogste politieke kringen door te dringen. Regisseur Paul Cohen: "Hij heeft zijn hele leven geprobeerd om dicht

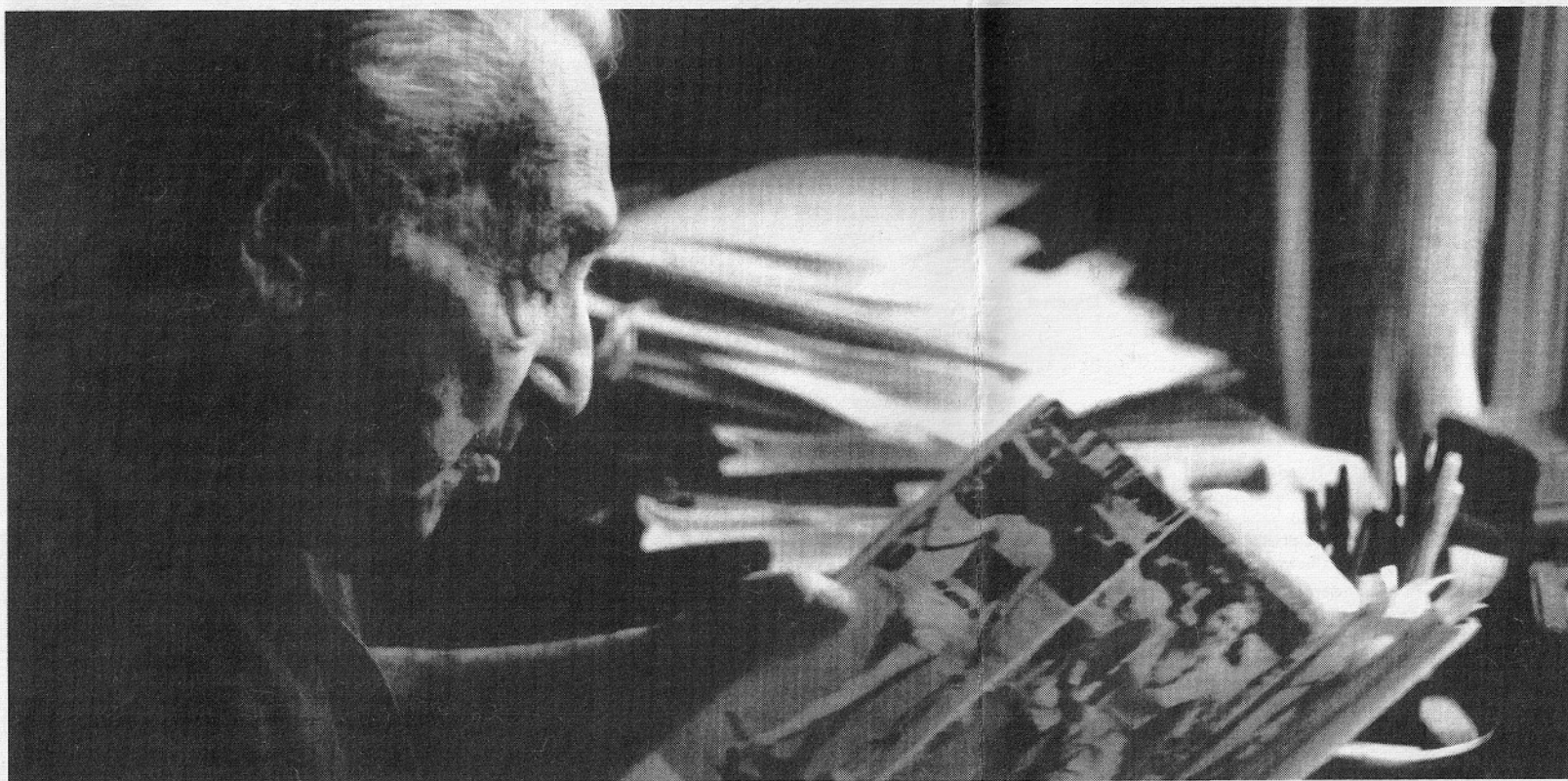
bij belangrijke mensen te zijn en dat is hem gelukt. Hij staat dan ook met iedereen op de foto, heeft iedereen 'aangeraakt'." In de film doet Lorant dan ook moeiteloos voor hoe Churchill zijn lunch verorberde en tussendoor aan zijn sigaar zoog, waarna de scène wordt geïllustreerd met een mooie foto van een ontspannen bespreking tussen de twee heren.

Cohen: "In de film is slechts een fractie van de verhalen verwerkt die hij tijdens de opnamen uit zijn mouw schudde."

Met het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog werd Lorant vanwege zijn Hongaarse nationaliteit staatsgevaarlijk geacht en moest hij de wijk nemen naar Amerika. Daar stortte hij zich op het schrijven en produceren van 'picturale biografieën', een nieuw fenomeen dat hem nogmaals geen windeieren legde. Cohen: "Mijn enige frustratie tijdens het filmen was dat hij nooit iets van zichzelf liet zien, maar misschien is de kracht van zo'n man juist wel dat hij zijn façade totaal heeft gecultiveerd." En zo blijkt het ook in de film te zijn. In een ontzetterende maar

mooie scène is te zien hoe Lorant de documentairmakers vriendelijk doch dwingend zijn logeerkamer ronddirigeert, terwijl hij hen onder tussen vertelt welke shots ze moeten maken. (JH)

STEFAN LORANT, MAN IN PICTURES: vandaag 26-9, 20:00 Rembrandt 3, dinsdag 30-9, 22:00 Camera, woensdag 1-10, 14:1, Studio

Stefan Lorant

Hitler's limp wrist

Highlight of the Lowland

'When I saw your picture in the Picture Post, I fell in love with you', was the text of an English 'love song' from 1939. The Picture Post was, for its time, a highly modern photo journal, brought to prominence by 'the godfather of photo-journalism', Stefan Lorant, then 28 years old. Lorant was a pioneer who experimented with the possibilities of still pictures. By arranging the photos on

the page in the form of a collage and providing text as a commentary, he managed to tell visual stories about the day-to-day lives of ordinary people. He was also the originator of the 'picture biography'; later in life, he wrote and illustrated a great many biographies, including that of Abraham Lincoln.

Using archive material and interviews, Paul Cohen, director of *STEFAN LORANT, MAN IN PICTURES*, gives an impression of the eventful life of a man whose existence spans almost the entire twentieth century. Lorant was born in 1901 in Hungary, but as a young man

migrated to Germany, where he worked as a cameraman, director and photo-journalist. After six months of captivity in 'Hitler's prison', he moved on to England, but the outbreak of war brought about a further migration to the United States in 1940, as his Hungarian nationality meant he was considered a potential threat to the security of the British state. The many and various positions he held during his life brought Lorant into contact with many celebrities. It was Lorant, for instance, who conducted the first ever screen test for Marlene Dietrich, explicitly advising

her not to pursue a career in films. Cohen also has more interesting anecdotes up his sleeve; for instance, about Hitler's limp wrist and sleep-inducing monologues, and the eating habits of Winston Churchill, who would shovel a whole kidney-pie into his mouth using both hands. Despite the lively impression made by Lorant (then 96) in the film - he takes a great interest in the camera positions, for example - he passed away just seven months after recording was completed. The documentary was nominated for a Golden Calf at this year's Utrecht Film Festival. (AB)

Stefan Loranti: Man in Pictures - Paul Cohen. Vandaag te zien om 14.30 uur in Alfa 4.

Man in Pictures

DANA LINSSEN

Er zijn verhalen die je, met al hun variaties erop, wel duizend keer kunt horen. Bijvoorbeeld hoe de stokoude Stefan Lorant, fotograaf en voormalig filmregisseur en cameraman, vertelt hoe hij in zijn jonge jaren de opdracht van de studiobazen kreeg om proefopnames te maken van een aankomend actricetje. Het was warm en hij had er niet zo'n zin in: „Zoek toch een leuke man om mee te trouwen”, moet hij gemopperd hebben. Gelukkig heeft ze dat niet gedaan,

FILM VOORAF

want de mislukte screentest kon niet voorkomen dat Marlene Dietrich een ster werd.

Stefan Lorant (1900-1997) werd geboren in Boedapest, maar trok al op jonge leeftijd naar Duitsland om zijn geluk te beproeven in de filmindustrie. Hoewel hij zo'n veertien filmtitels op zijn naam heeft staan, is hij vooral bekend geworden als de uitvinder van het fotoverhaal, de voorloper van de latere fotoroman. Als hoofdredacteur van de *Münchener Illustrierte Presse* verrichtte hij baanbrekend werk op het gebied van layout en vormgeving. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij werkzaam in Engeland (waar hij aan de wieg

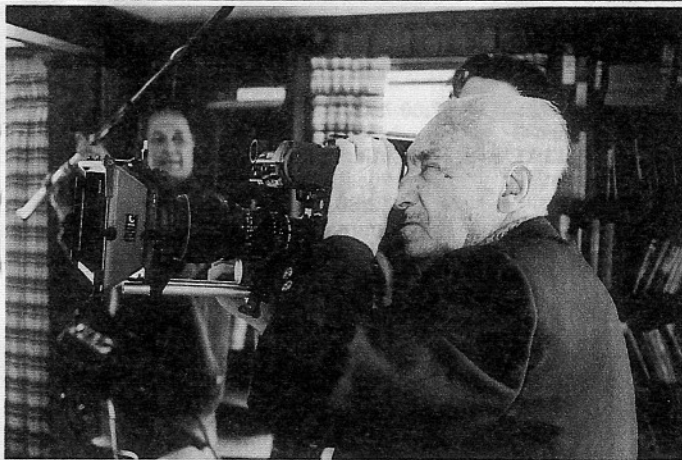
stond van tijdschriften als *Picture Post* en *Weekly Illustrated* en werk publiceerde van onder anderen Robert Capra, Brassai en Alfred Eisenstaedt) en later in de Verenigde Staten. In *Stefan Lorant: Man in Pictures* heeft documentairemaker Paul Cohen veel archiefmateriaal uit die periodes verzameld, dat hij op een inventieve manier heeft doorsneden met interviews en zwart-wit foto's die hij zelf van de fotograaf maakte. Lorant mag dan oud zijn, vergeten is hij zeker niet: tijdens de opnames van de film plukte hij een nummer van *Life* uit de kiosk waarin een van zijn fotobewerkingen van de zeer door hem bewonderde Abraham Lincoln was afgedrukt. En ook versleten is hij niet: achter de hand van Cohen zie je duidelijk de directieve hand van de oude fotograaf zijn eigen portret regisseren.

Meer fotojournalistiek is er eerder op de avond op België 2 waar een portret van de Russische fotograaf Evgueni Khaldei wordt uitgezonden. Khaldei werd bekend door de foto die hij maakte van een Russische soldaat die op de puinhopen van de Duitse Rijksdag de vlag van de Sovjet-Unie ontrolt. Een plaat die, zo vertelt Khaldei aan regisseur Marc-Henri Wajenberg, geheel geënceneerd is.

Close-up: Stefan Lorant, Man in Pictures (Paul Cohen, 1997, Ned.), Ned.1, 22.48-23.41u. Histories: Evgueni Khaldei, fotograaf onder Stalin. Belg.2, 20.30-21.15u.

STEFAN LORANT PEETVADER VAN DE FOTO- JOURNALISTIEK

DE 'GODFATHER VAN de fotojournalistiek', zo werd Stefan Lorant ook wel genoemd. In november vorig jaar overleed hij op 97-jarige leeftijd. Slechts enkele maanden daarvoor was filmmaker Paul Cohen bij hem in Amerika om een documentaire over zijn leven te maken. Cohen: 'Lorant heeft de geschiedenis van deze eeuw van dichtbij meegemaakt. Hij heeft prominente personen, zoals Churchill, persoonlijk gekend. Het was interessant hem te ontmoeten: Lorant had een enorme historische belangstelling, een grote visuele interesse en hij was een uniek verteller.'

Stefan Lorant werd in 1901 geboren in Boedapest. Achttien jaar later vertrok hij naar Tsjecho-Slowakije, werkte een tijdje als violist in een bioscooporkest en ging toen naar Wenen waar hij werk vond als still-fotograaf. Op negentienjarige leeftijd maakte Lorant zijn eerste eigen

film, *Mozarts Leben, Lieben und Leiden*, waarmee hij bekendheid verwierf. In 1925 verliet Lorant het filmvak en werd journalist voor diverse kranten in Berlijn. Drie jaar later werd hij hoofdredacteur van het eerste moderne fototijdschrift van Europa: de *Müncher Illustrierte Presse*.

Zijn gloriëtijd brak aan toen hij in de jaren 30 naar Engeland vertrok en daar hoofdredacteur werd van *Picture Post*, dat hij veranderde in een modern fototijdschrift dat model stond voor Amerikaanse bladen als *Life* en *Look*. Paul Cohen: 'In *Picture Post* koppelde hij entertainment, sociale vraagstukken, politiek en mooie dames aan elkaar. Dat maakte het blad populair.' Lorant had esthetisch inzicht en ging vooruitstrevend te werk. Zo stimuleerde hij zijn fotografen in het gebruik van de kleinbeeldcamera die de mogelijkheid gaf tot het maken van actiefoto's die het karakter bepaalden van zijn uitgaven. In 1940 vestigde hij zich in Amerika waar hij fotobiografieën over Amerikaanse presidenten uitgaf en andere geïllustreerde boeken over het land (o.a. *The Story of an American City*, over Pittsburgh).

DIN

RADIO &
TELEVISIE

17 FEBRUARI 1998

Paul Cohen: 'We hebben hem tien dagen gefilmd. Zijn verhalen waren zo bijzonder dat we er twee uur mee hadden kunnen vullen.' Cohen noemt Lorant 'geen makkelijke man.' In de documentaire is te zien hoe hij biograaf Hallett uitfoert, en ook zien we hem commentaar leveren op Cohens cameraopstelling: 'Nee! Nee! Luister!. Misschien heb ik een beetje verstand van film. Ik filmde al voordat jij was geboren!' (MvdB)

Close-up: Stefan Lorant, man in pictures, Nederland 1, 22:48-23:41 uur